

Rekenkamercommissie De Waddeneilanden

Nieuwsbrief Nr. 6, mei 2019

Inleiding

Tijdens de tweedaagse op Vlieland heeft de rekenkamercommissie een groot aantal suggesties ontvangen voor mogelijke onderzoeken in 2019 en 2020. De door de rekenkamercommissie overgenomen suggesties voor onderzoek zijn opgenomen in het jaarplan 2019-2020.

In deze nieuwsbrief geven wij informatie over de bijeenkomsten, publicaties en nog geplande publicaties tot de zomer 2019. Activiteiten en (geplande) publicaties van de rekenkamercommissie:

Maart: Aankondigingsbrief onderzoek toegankelijkheid verkiezingen voor personen met een handicap.

April: Rekenkamercommissie vergadering (29 maart);
Enquête toegankelijkheid verkiezingen;
Plan van Aanpak Follow-up onderzoek evenementenvergunningen;
Jaarverslag 2018;
Jaarplan 2019-2020;
Rekenkamerbrief vooronderzoek veerdiensten.

Mei: Plan van Aanpak zwembadenonderzoek;
Plan van Aanpak onderzoek samenwerkingsverbanden Waddenzee;
Overleg rekenkamercommissie met de griffiers (8 mei);
Rekenkamerbrief toegankelijkheid verkiezingen (14 mei);
Deadline bestuurlijke reactie Rapport externe inhuur (21 mei);
Bijeenkomst rekenkamercommissies kop van Noord-Holland i.v.m. een initiatief tot een mogelijk gezamenlijk onderzoek naar GGD Hollands Noorden, specifiek voor Texel (21 mei).

Juni: Eindrapport externe inhuur openbaar;
Congres kring noord Nederlandse vereniging rekenkamers en rekenkamercommissies (21 juni).

Daarnaast geven wij hieronder informatie over twee suggesties waar de rekenkamercommissie geen onderzoek zal doen omdat ze niet voldoen aan een belangrijk selectie criterium voor een rekenkamercommissie onderzoek. Dit zijn: Staatsbosbeheer en de Veerbruggen. De selectiecriteria zijn onderaan deze nieuwsbrief opgenomen.

Daarnaast is informatie opgenomen over het wetsvoorstel voor versterking van de decentrale rekenkamers.

Suggestie voor onderzoek: Veerbruggen

De gemeenteraad heeft vragen over de rol van Rijkswaterstaat in haar verantwoordelijkheid ten aanzien van de veerbruggen. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de onderhoudssituatie van de veerdammen, en veerbruggen. In de vaststellingsovereenkomst van Rijkswaterstaat met het college van Terschelling¹, is geregeld dat het eigendom van de niet-openbare gedeelten van het veerhaventerrein (het concessie gerelateerde gedeelte van de veerhaventerrein dat binnen de hekken is gelegen, inclusief de bijbehorende damwanden en het aangrenzende water) van de Staat blijft. Het waterkundige beheer van de niet-openbare gedeelten van het veerhaventerrein wordt door de gemeente overgedragen aan het Rijk. De gemeente houdt het waterstaatkundige beheer en onderhoud van het openbare gedeelte van het veerhaventerrein inclusief het aangrenzende water. Deze overeenkomst is goedgekeurd in de raadsvergadering van Terschelling, dd. 27 september 2016.

In het jaarverslag 2017/2018 van TESO staat dat²: "als gevolg van de wet openbaarheid van bestuur is algemeen bekend geworden door de media dat de veerhaveninrichtingen in een matige conditie verkeren en dat er sprake is van verhoogde risico's. Wat TESO betreft was dit geen nieuws, de afgelopen jaren is vertrouwelijk met Rijkswaterstaat gesproken over dit onderwerp en aangedrongen op het realiseren van verbetering van het onderhoud van de havens. De rolverdeling is dat TESO primair verantwoordelijk is voor de continuïteit van het varen en dat Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor het in goede staat houden van de veerhavens. TESO stelt dat Rijkswaterstaat zich constructief opstelt en in 2017 en in 2018 een aantal onderhoudsverbeteringen zichtbaar zijn geworden. De belangrijkste punten die nu op de agenda staan betreffen de grootschalige renovatie van de veerinrichting die vermoedelijk in 2022 zal plaatsvinden. De periode tot de renovatie moet op een verantwoorde wijze worden overbrugd."

Op 24 mei 2018 heeft het samenwerkingsverband een brief gestuurd aan de Directeur-Generaal van Rijkswaterstaat³, waarin wordt benadrukt dat de veerbruggen in de ogen van het samenwerkingsverband te kwetsbaar zijn. Er wordt gevraagd om de actuele onderhoudsstatus van de bruggen en een planning van de vervanging c.q. het groot onderhoud van alle veerbruggen in het Waddengebied. In de brief wordt benadrukt dat goed onderhoud van belang is om de continuïteit van de veerdiensten te kunnen garanderen. Op 21 juni 2018 volgt een brief van de Directeur-Generaal Rijkswaterstaat⁴ met daarin het volgende antwoord:

- "structureel worden zowel op de vaste wal als op de eilanden gewerkt aan onderhoud van de veerinrichting bestaande o.a. uit de damwanden, bruggen, terreinen;
- gefaseerd is er ook groot onderhoud aan de veerinrichtingen, over de planning en de specifieke inhoud gaat Rijkswaterstaat afzonderlijk met de eilanden in gesprek. In 2018 vindt groot onderhoud op Schiermonnikoog plaats.
- Na 2022 zal Rijkswaterstaat aan de slag gaan met groot onderhoud aan de veerinrichtingen bij Texel. Tot die tijd neemt Rijkswaterstaat maatregelen die nodig zijn om de aanleginrichting beschikbaar en veilig te houden. Hierover is Rijkswaterstaat al met TESO en de gemeente Texel in overleg".

De veerbruggen bij Texel zijn in beheer bij Rijkswaterstaat West Nederland en de veerbruggen bij de Friese eilanden zijn in beheer bij Rijkswaterstaat Noord-Nederland. Het overleg van Rijkswaterstaat met ambtelijke vertegenwoordiging van de gemeente Texel op 9 januari 2019, gaat over belangrijke samenwerkingsthema's zoals bijvoorbeeld:

- aanleg LED verlichting veerhaven Texel inclusief onderhoud en planning uitvoering;
- noodbruginstallatie, de wens van de gemeente Texel en TESO is om deze noodbrug definitief in Den Helder te plaatsen.

¹ Vaststellingsovereenkomst tussen de Staat en de gemeente Terschelling betreffende de afwikkeling eigendom, beheer en onderhoud van werken en gebieden gelegen over en langs het veerhaventerrein, Kenmerk RWS-2016/29920

² TESO jaarverslag 2017/2018, pagina 9

³ cc de voorzitter van de Tweede Kamer, Fractievoorzitters Tweede Kamer, Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten Fryslân en Noord-Holland

⁴ Kenmerk RWS-2018/22754

- De gemeente Texel wil zo vroeg mogelijk (tenminste 1,5 jaar voorafgaand aan realisatie) betrokken zijn bij de voorbereiding om gezamenlijk breder te kijken dan alleen de techniek, maar ook bij ontwikkelingen in de nabije omgeving. Uiteindelijke realisatie wordt niet eerder dan 2023 verwacht.
- Uit de bestudeerde documenten blijkt dat de verantwoordelijkheid van het onderhoud van de veerinrichtingen bij de Staat ligt. De Waddengemeenten kunnen Rijkswaterstaat alleen op hun verantwoordelijkheid aanspreken en dat is middels de brief van mei 2018 gebeurd. Het onderwerp naar de veerbruggen valt af vanwege selectiecriteria 7, zie hieronder: "het is niet door de gemeente te beïnvloeden beleid".

Suggestie voor onderzoek: Staatsbosbeheer

Het onderwerp betreft de positie van Staatsbosbeheer als grondbezitter. Het gaat daarbij vooral over de hoogte van de erfpachtcanon, de gebruiksbependingen aan de grond en de duur van de erfpacht. Gebruiksbependingen komen voort uit de opdracht van Staatsbosbeheer om natuur en landschap te beschermen. Het onderwerp wordt op de site van Staatsbosbeheer toegelicht, zie <https://www.staatsbosbeheer.nl/Over-Staatsbosbeheer/Dossiers/erfpacht/verkoop-erfpacht-wadden>. Hieruit is te concluderen dat de gemeenten niet direct invloed hebben op het dossier erfpacht; het gaat om een (privaatrechtelijke) zaak tussen huis/ grondeigenaren, Staatsbosbeheer en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Ministerie van Economische Zaken. Het onderwerp valt af vanwege selectiecriteria 7, zie hieronder: "het is niet door de gemeente te beïnvloeden beleid".

Selectiecriteria voor de onderzoeken van de rekenkamercommissie

De selectiecriteria zoals opgenomen in het Reglement van Orde van de rekenkamercommissie artikel 9. Deze criteria zijn:

1. er is een aanleiding;
2. het onderwerp is maatschappelijk relevant en raakt de belevingswereld van eilanders;
3. er is sprake van een substantieel, organisatorisch of bestuurlijk belang;
4. er is sprake van een potentieel leereffect;
5. er zijn twijfels over doeltreffendheid, doelmatigheid, rechtmatigheid en/of over de informatievoorziening aan de raad;
6. het onderwerp is van belang voor meerdere gemeenteraden;
7. het onderwerp betreft door de gemeente(n) te beïnvloeden beleid;
8. het onderwerp is voor de commissie haalbaar en past binnen haar financiële en organisatorische mogelijkheden;
9. er is sprake van spreiding van onderzoeken over de diverse beleidsterreinen en over de deelnemende gemeenten bij specifiek gemeentelijke thema's.

Decentrale rekenkamers worden versterkt

De ministerraad heeft op voorstel van de ministers Ollongren van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties en Hoekstra van Financiën ingestemd met een wetsvoorstel om decentrale rekenkamers te versterken. Het voorstel is vooral gericht op gemeenten waar nog geen rekenkamer is. De werkwijze bij de Waddeneilanden sluit al aan bij de nieuwe voorstellen. Daarnaast wordt in het wetsvoorstel de onderzoeksbevoegdheid van decentrale rekenkamers uitgebreid tot de privaatrechtelijke rechtspersonen waar gemeenten contracten mee sluiten. Het gaat dan bijvoorbeeld om het inkopen van zorg of maatschappelijke ondersteuning in het sociale domein.

Website rekenkamercommissie De Waddeneilanden

Hier zijn alle jaarplannen, jaarverslagen, nieuwsbrieven, onderzoeksplannen en eindrapporten te vinden bij uw eigen gemeente.